

reportage

PTC+ biedt buitenlandse studenten 'bijzondere ervaring'

Export praktische aanpak

"Het is een goede cursus," zegt de Macedonische Vesna, zeven weken lang bezig met een tuinbouwmanagementcursus op PTC+. "Maar de sociale kant ervan maakt het nog veel interessanter." Van begeleiders en trainers wordt meer gevraagd dan enkel taalbeheersing.

PTC+ in Ede; op deze dinsdagochtend is er een les over geautomatiseerde bemesting en irrigatie. Trainer René van Geneijgen geeft uitleg en daarna bekijken de cursisten de systemen die achter in de ruimte opgesteld staan. Hoe lopen de waterstromen, waar worden de bemestingsstoffen toegevoegd, hoe controleer je de zuurgraad, waartoe dient deze buis, dit hendeltje, deze klep, die pomp of deze verbinding?

Het internationale groepje – uit Cuba, Iran, Kenia, Bhutan, Macedonië, Oeganda en Zambia – kan met Nuffic-beurzen zeven weken lang de cursus volgen. De cursisten hebben allemaal ten minste bachelorniveau en zijn onder meer geselecteerd op land van herkomst (een gevarieerde mix) en hun taalbeheersing (van Engels). Het zijn tuinbouwmanagers, landbouwkundig ingenieurs en voorlichters. Vier mannen en vier vrouwen. Nuffic accrediteert cursussen en opleidingen. De Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking had PTC+ voor deze managementcursus tuinbouw, dit jaar voor het eerst, zeven beurzen toegewezen. Het trainingcentrum kon vervolgens een selectie maken uit 75 aanvragen, mensen die cv's hadden ingediend en via ambassades in de betreffende landen hun belangstelling hadden getoond. Dat was maanden geleden. Nu volgen ze onderdelen zoals kassenbouw, watertechniek, gewasbescherming,

oogstverwerking en marketing van de productie.

De les vandaag, de vijfde week van de cursus, valt onder watertechniek. Van Geneijgen heeft genummerde briefjes met mineralen uitgedeeld en vraagt de groep waar deze toegevoegd moeten worden. Iedereen heeft een geconcentreerde uitdrukking op het gezicht en doet actief mee. Hamid merkt op dat de trainer teveel elementen in een tank voegt, Patrick vraagt waar precies de zuurgraad wordt gemeten en Laxmi wil graag een kopietje van de mineraalverdeling.

Oorlogsgebied

Zo ontvangt PTC+ op vijf vestigingen en in zes programma's voortdurend groepen buitenlanders. Al ruim dertig jaar.

Groepen voor Ede, worden ondergebracht op kasteel De Schaffelaar in Barneveld en soms in de Reehorst of een zomerhuisje op het Horapark. Wat ze maar willen, vertelt Jules Pattiaon, instructeur gewasbescherming en contactpersoon voor de cursus. Hij kijkt terwijl ik hem spreek voor de cursus even naar buiten of het busje uit Barneveld al is gearriveerd.

“Als ze problemen hebben komen ze naar mij”, vervolgt hij. “Ik heb de kleur al mee.” Deze groep heeft geen speciale wensen, maar bijvoorbeeld voor een groep Egyptenaren wordt gezorgd dat ze op vrijdag naar de mos-

kee kunnen. “Je maakt ze wegwijs in Wageningen, zeker als ze hier wat langer zitten, en organiseert bijvoorbeeld excursies naar Kröller Möller of de delatowerken.”

De groep van acht kan zich in Barneveld aansluiten bij zestig buitenlandse studenten die op de vestiging daar cursussen volgen. “Ze kunnen er tot een natuurlijke groepsvorming komen”, vertelt Ben van den Brink, programamanager Akkerbouw, Tuinbouw en Veehouderijtechniek. Ze hebben een introductie gehad; met antwoord op vragen zoals waar ben je, wat kun je hier doen en wie kun je aanspreken? En er wordt de cursisten een activiteitenprogramma geboden.

“We luisteren goed naar hoe de sfeer in de groep is”, zegt Van den Brink. “Of er geen mensen uitvallen en zich terugtrekken. Bij zo'n kortdurende cursus zul je niet zo snel extreme problemen tegenkomen”, vervolgt hij. “Zoals heimwee of getraumatiseerde mensen uit een oorlogsgebied.”

Toch heeft van de groep van acht, leeftijd tussen 30 en 40, iedereen behalve de Macedonische Vesna thuis een gezin met of zonder kinderen. Via internet houden ze contact of via de mobiele telefoon.

Miguel uit Cuba heeft geen last van cultuurshock, want hij woont al jaren in Haarlem. Hij wil zijn land vooruit helpen. Maar voor een Iraniër zoals Hamid ligt het heel anders. Hij neemt me even apart en vertelt over de situatie in zijn land. Je kunt niet zomaar meedoen met zo'n cursus, zegt hij. “Bovendien, we hebben veel olie, maar er is weinig aandacht voor de landbouw.”

Tolk

Er zijn op de bijna 70 cursisten die in het kasteel zijn ondergebracht maar twee Europeanen (Albanië en Macedonië). Vesna: “Ja, want we verdelen het zo'n beetje in continenten: je komt bijvoorbeeld uit Afrika of Azië.” Verdere onderverdeling is niet direct van belang.

“Het taalprobleem is niet groot”, vertelt ze. Onderling niet en ook niet met de trainers. Die spreken heel rustig en je kunt altijd vragen of ze het nog eens willen uitleggen. Je moet bij sommige

FOTO: TON VAN DEN BORN

◀ Een les watertechniek op PTC+

► **Trainer René van Geneijgen geeft uitleg aan Miguel uit Cuba**

FOTO: TON VAN DEN BORN

van de deelnemers wel wennen aan het accent. Ze wijst op de Spaanstalige Miguel.

De trainers hebben zich wel voorbereid. Instructeurs die voor buitenlandse groepen worden ingezet, worden bijvoorbeeld regelmatig uitgezonden. "Alle trainers hebben ervaring in het buitenland", zegt Van den Brink. Ze zijn in contact geweest met andere culturen, hebben speciale taaltrainingen op PTC+ gevolgd, met vooral aandacht voor spreekvaardigheid en vakjargon, en ze krijgen de informatie die cursisten op hun applicatieformulieren hebben ingevuld. Voor de meeste cursussen is een zekere taalbeheersing bij de cursisten vereist, maar bij sommige groepen wordt een (gespecialiseerde) tolk ingeschakeld. Laatst bijvoorbeeld voor een groep Koreanen. "Een goede communicatie is toch vrij essentieel", legt Van den Brink uit. "We besluiten vrij snel tot inzetten van een tolk. Komen er bijvoorbeeld studenten van Larenstein dan is de ervaring dat het wel goed zit, maar bij Koreaanse groepen doen we het eigenlijk altijd."

Geëxporteerd

Peter van Oene, teamleider tuinbouw: "Dit soort praktische trainingen is in die landen onbekend. Het is vaak een *eye-opener*; dat ze dingen moeten doen en kijken, zelf ontdekken; *'learning by doing'*. Daar moeten ze soms wel aan wennen." Excursies kennen we wel, zegt Vesna, assistent productiemanager in de kassen van de faculteit landbouw van de universiteit in Skopje, maar verder is het onderwijs er toch anders. "Ik geef de voorkeur hieraan. De docent is bijna een soort collega met wie je inzichten en ervaringen kunt delen. Het is alsof hij een onderwerp introduceert en dan praat je allemaal mee. Iedereen vanuit zijn eigen achtergrond." Het concept wordt ook geëxporteerd. PTC+ verzorgt bijvoorbeeld cursussen in India en Maleisië. "Eigenlijk doen we het in het buitenland beter dan hier", vervolgt Van Oene. "Daar zien ze het nut van deze aanpak veel meer. In

Zimbabwe hebben we bijvoorbeeld trainers opgeleid om op deze manier kennis over te dragen." De cursisten zijn enthousiast, vertelt hij. "Ede is te gek', reageren ze, 'want je ziet veel en je kunt het direct toepassen. Je mag er ook zelf met de apparaten stoeien.'"

Kennisland

"Het zou zonde zijn als de buitenlandse studenten zouden wegvallen", reageert Van den Brink op de overheidspunten om beperkingen op te leggen aan niet EU'ers, "maar vooral hbo-instellingen zullen dat merken. Het contractwerk dat wij doen, valt hier toch buiten." Wat tuinbouw betreft komt volgens Van den Brink zeker eenderde van de omzet uit buitenlandse contracten. Dat gaat dan bijvoorbeeld om uitzending van trainers en deskundigheid, organisatie van cursussen en opzet van trainingscentra. Een groep voor een cursus 'Crop detection' zit intussen bijna in het vliegtuig; en is bij verschijning van dit artikel al begonnen. PTC+ is alweer bezig voor 2005. De landbouwattachés op verschillende ambassades spelen daarin een rol, zegt Van den Brink. "Je bouwt een netwerk op. En het gaat dan via mond-tot-mond-reclame zodra mensen de meerwaarde ervan inzien." "Nederland blijft toch een kennisland", vervolgt hij. "Dat imago spreekt

nog in die mate aan dat bedrijven op zoek gaan, en ook mensen individueel ons weten te vinden. Ik denk dat we die goede naam nog lang kunnen waarmaken."

Ervaring

Het is pauze. "Ik heb zin in koffie", zegt Van Geneijgen, maar de cursisten zijn nog druk bezig met de injectiestemmen. Pas na enige aanmoediging leggen ze hun schrijfblok opzij. Aan tafel, waar ook cursusleider Jules Pattiapon, is aangeschoven, gaat het gesprek niet zozeer over de inhoud van de cursus, maar meer over de sociale beleving eromheen. Het is met al deze mensen bij elkaar alsof je tegelijk in de hele wereld bent, zegt Vesna. Zo'n ervaring zou iedereen moeten meemaken, vindt ze. "Het is een goede cursus, maar de sociale kant ervan maakt het nog veel interessanter." De aanraking met de Nederlandse cultuur en de Barneveldse samenleving. 's Avonds en in de weekenden is er dan tijd voor tafeltennis, volleybal, tv, video's, internet, boswandelingen en soms wat huiswerk. Zondag is er een groepje naar het zwembad geweest. En verder wordt er veel gepraat. Voortdurend eigenlijk. "Anderhalve maand is kort", erkent Vesna, "maar het is allemaal heel intensief." ☞

Ton van den Born